

Please consider the environment before printing...

दिनांक:- 02 / 03 / 2024

Death Anniversary of Sarojini Naidu

सरोजिनी नायडू यांची पुण्यतिथी

प्रस्तावना:

सरोजिनी नायडू या कवयित्री आणि राजकीय कार्यकर्त्या होत्या. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या त्या दुसऱ्या महिला अध्यक्षा होत्या. याशिवाय, त्या भारताच्या (उत्तर प्रदेश) पहिल्या महिला राज्यपाल होत्या. ती अघोरनाथ चट्टोपाध्याय – एक वैज्ञानिक आणि बर्दा सुंदरी देवी – बंगाली कवयित्री यांची मुलगी होती. बालपणापासून सरोजिनी नायडू या साहित्यिक होत्या आणि हिंदी, इंग्रजी, पर्शियन, उर्दू, तेलगू आणि बंगाली भाषेत प्रवीण होत्या.

• पूर्ण नाव	:	सरोजिनी चट्टोपाध्याय
• जन्म	:	१३ फेब्रुवारी १८७९
• जन्म ठिकाण	:	हैदराबाद
• आई	:	वार्ड सुंदरी देवी
• वडील	:	डॉ अघोरनाथ चट्टोपाध्याय
• लग्न	:	गोविंद राजलू नायडू डॉ
• मुले	:	जयसूर्य, पद्मजा, रणधीर आणि लीलामणी
• मृत्यू	:	२ मार्च १९४९

- पुरस्कार शीर्षक : केसर ए हिंद
- निर्मिती : गोल्डन थ्रेशोल्ड बोर्ड ऑफ टाइम ब्रोकन विंग
- शाळा : मद्रास किंगज कॉलेज लंडन गॉर्टन कॉलेज केंब्रिज विद्यापीठ

सरोजिनी नायडू यांचे सुरुवातीचे आयुष्य:

सरोजिनी नायडू यांचा जन्म १३ फेब्रुवारी १८७९ रोजी हैदराबाद, भारत येथे झाला. अघोरनाथ चट्टोपाध्याय, एक वैज्ञानिक आणि शिक्षणतज्ञ आणि वरदा सुंदरी, कवयित्री यांना जन्मलेल्या आठ मुलांपैकी ते सर्वात मोठे होते. सरोजिनी नायडू यांनी त्यांच्या वडिलांनी स्थापन केलेल्या निजाम महाविद्यालयात शिक्षण घेतले आणि त्या बंगाली आणि इंग्रजी दोन्ही भाषेत प्रसिद्ध कवयित्री बनल्या. त्यांनी 1921 मध्ये कमला भट्ट यांच्याशी लग्न केले आणि त्यांना कृष्णा आणि सुभाष ही दोन मुले झाली. 5 डिसेंबर 1966 रोजी त्यांचे निधन झाले.

सरोजिनी नायडू या देशभक्त आणि हुशार विद्यार्थिनी होत्या. ती उर्दू, इंग्रजी, बंगाली, तेलुगू, पर्शियन आणि इतर भाषांमध्ये पारंगत होती आणि तिचे भाऊही त्यांच्या क्षेत्रात यशस्वी होते. धीरेंद्र नाथ हे क्रांतिकारक होते आणि त्यांचे दुसरे भाऊ हरिंद्रनाथ हे प्रतिभावान कवी, कथाकार आणि कलाकार होते. सरोजिनी नायडू यांनी त्यांच्या भावांना यश मिळवून देण्यात मदत केली. सरोजिनी नायडू यांनी वयाच्या 12 व्या वर्षी मॅट्रिकची परीक्षा उत्तीर्ण केली, ही त्या लहान वयात त्यांच्यासाठी एक प्रभावी कामगिरी होती. सरोजिनी नायडू 1947 मध्ये मद्रास प्रेसीडेंसीचे अध्यक्षपद भूषविणाऱ्या पहिल्या महिला ठरल्या. सरोजिनी नायडूच्या वडिलांची इच्छा होती की तिने मोठी झाल्यावर गणितज्ञ किंवा शास्त्रज्ञ व्हावे. पण सरोजिनी नायडूंची आवड फक्त कवितेमध्ये होती.

सरोजिनी नायडू यांची कारकीर्द:

सरोजिनी नायडू 15 वर्षांच्या असताना डॉ. गोविंद्रजुलू नायडू यांना भेटल्या. त्यावेळी तो तिच्या प्रेमात पडला होता. डॉ. गोविंद्रजुलू हे ब्राह्मणेतर आणि व्यवसायाने डॉक्टर होते. सरोजिनी नायडू यांचे वयाच्या १९ व्या वर्षी लग्न झाले.

त्यांनी आंतरजातीय विवाह केला होता जो त्या काळात सन्माननीय नव्हता. हे एक प्रकारचे क्रांतिकारी पाऊल होते, पण या पाऊलावर त्यांच्या वडिलांनी त्यांना पूर्ण साथ दिली होती.

- गोल्डन थ्रेशोल्ड : 1905
- द वर्ल्ड ऑफ टाइम : 1912
- ब्रोकन विंग : 1912

सरोजिनी नायडू यांचे वैवाहिक जीवन खूप आनंदी होते, त्यांनी 4 मुलांना जन्म दिला.

- जय सूर्य
- पदमज
- रणधीर

- लीलामणी

बंगालच्या फाळणीच्या वेळी 1905 मध्ये सरोजिनी नायडू भारतीय राष्ट्रीय चळवळीत सामील झाल्या. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीदरम्यान तिला अनेक लोक भेटले जसे, गोपाळ कृष्ण गोखले, रवींद्रनाथ टागोर, मोहम्मद अली जिना, अँनी बेझंट, सीपी रामास्वामी अय्यर, गांधीजी, जवाहरलाल नेहरू. सरोजिनी नायडू या २०व्या शतकाच्या सुरुवातीला भारतातील एक महत्त्वाच्या राजकीय व्यक्ती होत्या. त्या महिलांच्या हक्कांच्या समर्थक होत्या आणि त्यांनी आपल्या देशातील महिलांच्या सक्षमीकरणात महत्त्वाची भूमिका बजावली. 1925 मध्ये त्या भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या अध्यक्षपदी निवडल्या गेल्या आणि सविनय कायदेभंगाच्या चळवळीत गांधीजींसोबत तुरुंगात गेल्या.

सरोजिनी नायडू या भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील सर्वात महत्त्वाच्या व्यक्ती होत्या. 1942 च्या भारत छोडो आंदोलनादरम्यान तिला 21 महिने तुरुंगवास भोगावा लागला, परंतु महात्मा गांधींशी तिने अतिशय सौहार्दपूर्ण संबंध ठेवले आणि त्यांना "मिकी माऊस" म्हटले. स्वातंत्र्यानंतर सरोजिनी नायडू यांची उत्तर प्रदेशमध्ये सेवा करणाऱ्या राज्याच्या पहिल्या महिला राज्यपाल म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. उत्तर प्रदेशातील तिचा कार्यकाळ संपल्यानंतर, ती लखनौ राज्यात स्थलांतरित झाली, जिथे ती भारतीय राजकारणातील एक शक्तिशाली व्यक्तिमत्त्व म्हणून पुढे राहिली.

सरोजिनी नायडू यांनी लिहिलेल्या कविता:

ओ! मी पूर्व आणि पश्चिम दिशा शोधल्या आहेत,
माझ्या अंगावर अनमोल दागिने आहेत
आणि यातून माझ्या तुटलेल्या पोटातून
कर्तव्याच्या मार्गावर आणि सर्वनाशाच्या सावलीत अनेक मुले जन्माला आली आहेत.
ते थडग्यात मोत्यासारखे जमा झाले.
ते पर्शियन लाटांवर शांत झोपलेले आहेत,
ते इजिप्तच्या वाळूवर पसरलेल्या कवचासारखे आहेत,
ते पिवळे धनुष्य आणि शूर तुटलेले हात आहेत
ते अचानक जन्मलेल्या फुलांसारखे
फुलतात ते फ्रान्सच्या रक्ताने माखलेल्या दलदलीत अडकले आहेत
तू माझ्या अश्रूंच्या वेदना मोजू शकतोस की
माझ्या घड्याळाची दिशा समजू शकतोस?
किंवा माझ्या हृदयाच्या तुटलेल्या अभिमानात
आणि प्रार्थनेच्या वेदनांमध्ये गुंतलेली आशा पहा?
आणि मला दूरवर दिसणारी दुःखी भव्य दृष्टी
विजयाच्या फाटलेल्या लाल पडद्यावर लिहिलेली आहे?
जेव्हा द्वेषाचा दहशत आणि आवाज संपतो
आणि जीवन शांततेच्या धुरीवर नवीन स्वरूपात फिरते,

आणि तुमचे प्रेम संस्मरणीय धन्यवाद देईल,
ज्यांनी शौर्याने लढा दिला त्या सोबत्यांना,
माझ्या शहीद मुलांचे रक्त लक्षात ठेवा!

सरोजिनी नायडू यांनी लिहिलेली पुस्तके:

1. सोनेरी उंबरठा : 1905
2. वेळेचे पक्षी : 1912
3. द ब्रोकन विंग : 1915-1916
4. सरोजिनी नायडू यांची भाषणे आणि लेखन: 1919
5. हैदराबादच्या बाजारांमध्ये : 1912
6. सरोजिनी नायडू, सरोजिनी नायडू यांची निवडक-कविता आणि गद्यपुस्तक : 1993
7. द बर्ड ऑफ टाइम : 1912

LIBRARIAN
MR.U.D. MULANI
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401

PRINCIPAL
PROF.U.B JADHAV
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401